Dosarul nr. 3-1006/2025

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

09 octombrie 2025 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani)
În componența:
Președintele ședinței, judecătorul **Gandrabur Marcel**
Grefier **Negru Elena**

examinând în ședință de judecată publică, cauza de contencios administrativ intentată de Putină Nestor împotriva Ministerului Apărării al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ individual,

c o n s t a t ă:

Argumentele participanţilor la proces.

La data de 17 aprilie 2025 Putină Nestor, reprezentat de avocatul Panaghiu Alexandru a înaintat **acțiune de contencios administrativ** în contradictoriu cu Ministerul Apărării al Republicii Moldova (în continuare Ministerul Apărării) solicitând:

- anularea ordinului Ministerului Apărării nr. 296 din 27 martie 2025 prin care s-a decis revocarea dreptului lui Putină Nestor de a purta uniformă militară și semnele distinctive ale militarilor, acordat prin ordinul Ministrului Apărării referitor la efectiv din 08 septembrie 2016;
- încasarea prejudiciului material constituit din achitarea cheltuielilor de judecată și de asistență juridică în valoare de 10 000 lei, precum și prejudiciul moral în mărime de 50 000 lei.

În motivarea acțiunii s-a menționat că, Putină Nestor a activat în cadrul Ministerului Apărării având grad militar colonel și ultima funcție deținută în cadrul Ministerului fiind șef Secție recrutare-incorporare a Centrului militar teritorial Bălți.

Potrivit ordinului Ministrului Apărării referitor la efectiv din 08 septembrie 2016, locotenent-colonel Putină Nestor a fost eliberat din serviciul militar prin contract în temeiul pct. 140 lit. a) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în forțele armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006 cu acordarea conform pct. 146 al aceluiași Regulament a dreptului de a purta uniformă militară și semne distinctive ale militarilor. Ulterior, la 18 februarie 2020 Putină Nestor a fost încadrat repetat în serviciul militar prin contract în cadrul Armatei Naționale. Prin ordinul Ministrului Apărării cu privire la efectiv din

27 iunie 2024, colonelul Putină Nestor a fost eliberat din serviciul militar prin contract în temeiul art. 35 alin. (3) lit. k) din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarului și pct. 140 lit. k) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 841/2006. Temei la emiterea acestui ordin a servit faptul că Putină Nestor deținând funcție de conducere în cadrul organului administrativ-militar a admis în opinia actualei conduceri a Ministerului Apărării acțiuni delicte care au cauzat prejudiciul material și moral structurii militare.

Se menționează că prin ordinul cu privire la efectiv din 27 iunie 2024, Putină Nestor a fost eliberat din serviciul militar prin contract în temeiul art. 35 alin. (3) lit. k) din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarului și pct. 140 lit. k) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006 este contestat în ordine de contencios administrativ în Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani).

La data de 01 aprilie 2025 lui Putină Nestor i s-a adus la cunoștință ordinul nr. 296 din 27 martie 2025 prin care s-a decis de a revoca dreptul lui de a purta uniformă militară și semnele distinctive ale militarilor acordat prin ordinul Ministerului Apărării referitor la efectiv din 08 septembrie 2016. Consideră acest ordin ilegal deoarece conducerea Ministerului Apărării la emiterea ordinului s-a bazat pe dosarul penal intentat lui Putină Nestor de către Procuratura mun. Bălți neavând până la moment nici o hotărâre sau sentință irevocabilă a instanței de judecată.

Astfel la 09 aprilie 2025 în cancelaria Ministerului Apărării a fost înregistrată cererea prealabilă nr. 1112, cu solicitarea de a fi anulat ca fiind ilegal ordinul nr. 296 din 27 martie 2025 prin care s-a luat decizia de a revoca dreptul reclamantului de a purta uniformă militară și semnele distinctive ale militarilor. Conducerea Ministerului Apărării a ignorat totalmente prevederile art. 21 din Constituția Republicii Moldova, care prevede că orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăţia sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanţiile necesare apărării sale.

Se inovcă că față de Putină Nestor conducerea Ministerului Apărării manifestă acțiuni anticonstituționale, ilegale și abuzive prin care încearcă să-i defăimeze personalitatea, din motiv că are viziuni politice diverse cu cele ale conducerii actuale ale ministerului. Actuala conducere manifestă o răfuială politică asupra personalității reclamantului, încălcând în totalmente drepturile lui prevăzute de Constituție și legile în vigoare. După cum s-a menționat dreptul de a purta uniformă militară și semnele distinctive ale militarilor, lui Putină Nestor i s-au acordat prin ordinul referitor la efectiv din 08 septembrie 2016.

Conducerea actuală a Ministerului Apărării și-a depășit atribuțiile, prin ordinul nr. 296 din 27 martie 2025 prin care s-a revocat dreptul de a purta uniformă militară și semnele distinctive ale militarilor, acordat prin ordinul Ministrului Apărării referitor la efectiv din 08 septembrie 2016, hotărând în locul instanței de judecată despre vinovăția lui Putină Nestor. Legea penală fiind mai aspră nu prevede anularea unor drepturi acordate anterior, or potrivit art. 10 alin. (2) din Codul penal, legea penală care înăspreşte pedeapsa sau înrăutăţeşte situaţia persoanei vinovate de săvîrşirea unei infracţiuni nu are efect retroactiv. Mai mult ca atât, se invocă art. 7

din Codul de procedură penală, procesul penal se desfăşoară în strictă conformitate cu principiile şi normele unanim recunoscute ale dreptului internaţional, cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova şi ale prezentului cod.

Prin **referința** Ministerului Apărării *(f.d. 26-30)* s-au invocat următoarele:

Potrivit ordinului Ministrului Apărării referitor la efectiv din 08 septembrie 2016, locotenent-colonel Putină Nestor a fost eliberat din serviciul militar prin contract în temeiul pct. 140 lit. a) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006, cu acordarea, conform pct. 146 al aceluiași Regulament, a dreptului de a purta uniformă militară și semnele distinctive ale militarilor.

Ulterior, la data de 18 februarie 2020, Putină Nestor care se afla în rezervă cu dreptul la pensie militară a fost încadrat repetat în serviciul militar prin contract în cadrul Armatei Naționale.

La data de 16 septembrie 2022 acesta a fost trasferat pentru continuarea serviciului militar din Brigada 1 infanterie motorizată ”Moldova” în Centrul militar teritorial Bălți fiind numit înfuncția de șef secție recrutare-încorporare.

La 25 aprilie 2024, colonelul Putină Nestor a fost reținut în flagrant de Centrul Național Anticorupție (CNA) sub suspiciunea de trafic de influență. În aceeași zi, i s-a acordat statutul de bănuit în dosarul penal nr. 2024970241, pentru infracțiunea prevăzută de art. 326 alin. (1) din Codul penal.

Începând cu 26 aprilie 2024, Judecătoria Bălți a emis un mandat de arest preventiv pe numele reclamantului, pentru o perioadă de 30 de zile. Ulterior, această măsură a fost schimbată în control judiciar. Acest incident a avut un impact semnificativ și a generat un val de reacții negative, fiind intens mediatizat în mass-media națională (www.stiri.md, www.agora.md, www.publika.md, www.ultimelestiri.md, etc.). Cazul a afectat grav imaginea instituției de apărare, zdruncinând încrederea publicului în integritatea acesteia. Într-un context de securitate regională deja fragil, acest eveniment aduce prejudicii morale considerabile structurii militare, afectându-i imaginea, onoarea și reputația.

Complementar, în perioada aprilie-mai 2024, Inspectoratul Militar al Ministerului Apărării a investigat modul în care colonelul Putină Nestor a beneficiat de indemnizația pentru chiria spațiului locativ. În rezultat, s-a constatat că acesta a încasat ilegal suma de 12 189,66 lei ca indemnizație lunară pentru închirierea spațiului locativ, pentru perioada 1 august 2023 – 10 februarie 2024. Această ilegalitate a fost posibilă deoarece reclamantul a omis să declare anumite circumstanțe care i-ar fi descalificat de la primirea acestui drept. La 10 mai 2024, reclamantul a recunoscut încasarea admisă și a semnat un acord pentru restituirea benevolă a sumei. Urmare a abaterilor admise, prin ordinul Ministrului Apărării cu privire la efectiv din 27 iunie 2024, colonelul Putină Nestor a fost eliberat din serviciul militar prin contract, în temeiul art. 35 alin. (3) lit. k) din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarului și pct. 140 lit. k) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat

prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006, ”la comiterea delictelor ce discreditează titlul de militar”. Ordinul Ministrului Apărării menționat, nu a conținut prevederi cu privire la acordarea dreptului de a purta uniformă militară și semnele distinctive ale militarilor. Or, pct. 146 din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, statuează că, doar militarilor care îndeplinesc ireproşabil serviciul militar prin contract şi au îndeplinit serviciul militar 20 de ani şi mai mult, conform datelor calendaristice, iar cei care au merite deosebite în faţa Republicii Moldova - indiferent de acest termen, la eliberarea din serviciul militar, prin ordinul persoanelor cu funcţii de răspundere, li se poate acorda dreptul de a purta uniforma militară şi semnele distinctive ale militarilor.

Reieșind din norma pct. 146, în ordine generală, militarii trecuți în rezervă nu au dreptul de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor, cu excepția cazurilor în care în ordinul de eliberare din serviciul militar acest drept este prevăzut expres. Mai mult ca atât, acordarea dreptului militarului trecut în rezervă de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor constituie un drept al emitentului actului administrativ de eliberare din serviciul militar, în speță Ministrului Apărării, dar nicidecum o obligație.

Concomitent la caz, conform informației parvenite de la Procuratura municipiului Bălți nr. 1930 din 13 martie 2025, colonelul în rezervă Putină Nestor a fost pus sub învinuire în baza art. 326 alin. (1) din Codul penal – Traficul de influență, cu indicii de calificare: pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de bani, pentru sine, de către o persoană care susține că are influență asupra unor persoane cu funcție de demnitate publică, pentru a-i face să îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite, și în baza art. 352^1 alin. (1) din Codul penal – Falsul în declarații, cu indicii de calificare: declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine, atunci când, potrivit legii, declarația servește pentru producerea acestor consecințe.

În cadrul examinării cauzei penale, atât în fața organului de urmărire penală, cât și a instanței judecătorești, în conformitate cu scrisoarea de răspuns din partea Procuraturii municipiului Bălți nr. 3910 din 23 mai 2025, militarul nominalizat participă și se prezintă în uniformă militară cu semnele distinctive ale militarilor.

Respectiv, urmează a se reține că regulile și cazurile în care sunt purtate diferite tipuri de uniforme militare sunt stabilite în Anexa nr. 3 (Regulile de purtare a uniformei militare a efectivului Armatei Naționale) la decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1287/2023 privind uniforma militară și însemnele distinctive ale efectivului Armatei Naționale. Astfel, pct. 1 prevede expres că, uniforma militară se poartă în strictă conformitate cu regulile de purtare a acesteia. Respectiv, prezența militarului în fața organului de urmărire penală și a instanței de judecată în uniformă militară cu însemne distinctive nu este prevăzută de actele normative.

Astfel, în speţă, înfățișarea colonelului în rezervă Nestor Putină în ținută militară, în cadrul examinării cauzei penale, nefiind autorizată, urmează a fi privită drept o știrbire a imaginii instituției de apărare prin prisma utilizării elementelor de onoare militară de către subiectul potențialelor fapte criminale. Concomitent uzului reputației ofițerești și principiilor cultivate în

cadrul Armatei Naționale (onoare, cinste, adevăr, integritate) nu poate influența obiectivitatea rezultatelor procesului penal și judecării pricinii.

Din alt punct de vedere, utilizarea frauduloasă se referă la purtarea uniformei militare în scopuri care induc în eroare, creează confuzii sau servesc intereselor personale ilegitime. Astfel, în cazul colonelului în rezervă Putină Nestor, apariția în public (în fața organului de urmărire penală și instanței judecătorești penale) în uniformă militară într-un context inadecvat prejudiciază reputația Armatei Naționale, fapt inacceptabil pentru instituția de apărare. Sau, prin portul uniformei militare de către reclamant în fața organelor de drept are un scop de a obține, pe baza principiilor de reputație militară, o atitudine atenuantă, distorsionând obiectivitatea procesului penal.

În aceste condiții urmează a se nota că dreptul de a purta uniforma militară nu este absolut, ci condiționat de respectarea unor norme morale și juridice. Acest drept este revocabil, în cazul utilizării abuzive sau neconforme. Potrivit art. 13 din Codul civil, exercitarea unui drept contrar scopului în care a fost conferit se consideră abuz de drept. Militarul în rezervă care poartă uniforma militară în afara cadrului legal comite un abuz de drept onorific, cu posibile consecințe juridice, în cazul de față de ordin administrativ. Pentru curmarea comportamentului abuziv și pentru a proteja imaginea instituției, Ministerul Apărării a fost nevoit să retragă expres dreptul de a purta uniforma militară și semnele distinctive, prin emiterea ordinului Ministrului Apărării nr. 296 din 27 martie 2025, acordat anterior, întrucât utilizarea acestui drept s-a realizat în mod neconform cu scopul și condițiile prevăzute de reglementările în vigoare. În acest context, în conformitate cu prevederile art. 46 alin. (1) lit. c) și e) din Codul administrativ, un act administrativ individual legal favorabil poate fi revocat în tot sau în parte cu efect pentru viitor, chiar și după ce a devenit incontestabil, numai atunci cînd: c) în baza faptelor survenite ulterior, autoritatea publică ar avea dreptul să nu emită actul și fără revocarea lui s-ar periclita interesul public; d) în baza unei prevederi legale modificate autoritatea publică ar avea dreptul să nu emită actul administrativ, beneficiarul încă nu a făcut uz de avantajul respectiv sau nu a primit încă nicio prestație în baza actului administrativ și fără revocarea lui s-ar periclita interesul public; e) revocarea este necesară prevenirii sau înlăturării dezavantajelor grave pentru bunăstarea comună.

Cu referire la principiul prezumției de nevinovăție, utilizat pe întreg parcursul cererii de chemare în judecată de către reclamant, Ministerul Apărării notează că respectă cu precizie neatingerea și finalitatea dosarului penal, însă, luând în considerare circumstanțele descrise supra, aprobarea actului administrativ a fost una oportună și necesară.

Referitor la pretenția privind repararea prejudiciului moral, se menționează că în sensul prevederilor art. 60 alin. (3) din Codul administrativ, capătul de cerere din cuprinsul unei acțiuni în contencios administrativ privind acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin emiterea unui act administrativ individual este inadmisibil atât timp cât nu există o hotărâre definitivă a instanței de judecată, prin care s-ar fi anulat ca fiind ilegal actul administrativ contestat de reclamant.

Prin urmare, reclamantul Putină Nestor nu este îndreptățit să solicite încasarea despăgubirilor pentru prejudiciul cauzat prin actul administrativ individual defavorabil, în

condițiile în care nu există o hotărâre a instanței de judecată definitivă, prin care s-ar fi anulat ca fiind ilegal actul administrativ contestat de reclamant.

În speță, însă, se constată că reclamantul nu a înaintat o pretenție care urmărește încasarea prejudiciului cauzat prin actul administrativ individual defavorabil emis de către pârât, și anume încasarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei, concomitent cu acțiunea în anulare a actului administrativ individual defavorabil. Având în vedere cele relatate, acțiunea în partea pretenției de încasare a prejudiciului moral în sumă de 50 mii lei urmează a fi declarată drept inadmisibilă.

Se solicită respingerea acțiunii lui Putină Nestor către Ministerul Apărării ca fiind neîntemeiată, precum și în temeiul art. 60 alin. (3), art. 207 și 208 din Codul administrativ declararea drept inadmisibilă a pretenției de încasare a prejudiciului moral în sumă de 50 mii lei.

În ședința de judecată Putină Nestor și avocatul Panaghiu Alexandru, au pledat pentru admiterea integrală a acțiunii.

În ședința de judecată reprezentantul Ministerului Apărării, Stratila Alexandru, nu a recunoscut acțiunea și a solicitat respingerea acesteia.

Aprecierea instanței de judecată.

Audiind explicațiile participanților prezenți la proces, analizând piesele dosarului prin prisma rigorilor art. 130 din Codul de procedură civilă prin coraportare la prevederile legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de judecată ajunge la concluzia că acțiunea dedusă judecății este admisibilă, întemeiată și urmează a fi admisă parțial din următoarele considerente.

Conform **art. 22 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În concordanță cu **art. 93 din Codul administrativ**, fiecare participant probează faptele pe care îşi întemeiază pretenţia. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Conform **art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ**, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ. O acţiune în contencios administrativ poate fi înaintată şi atunci când autoritatea publică nu a soluţionat în termen legal o cerere.

În acord cu **art. 194 alin. (1) din Codul administrativ**, în procedura în prima instanţă, în procedura de apel şi în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătoreşti se soluţionează din oficiu probleme de fapt şi de drept.

În conformitate cu **art. 195 din Codul administrativ**, procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art. 169-171.

Conform **art. 219 din Codul administrativ**, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Instanţa de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greşelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete şi pentru depunerea tuturor declaraţiilor necesare constatării şi aprecierii stării de fapt. Instanţa de judecată indică asupra aspectelor de fapt şi de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.

Instanţa de judecată poate avea o discuţie juridică cu participanţii la proces sau poate da în scris indicaţii cu privire la situaţia de drept a cauzei examinate.

În conformitate cu **art. 225 din Codul administrativ**, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ. Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică:

a) și-a exercitat dreptul discreționar;

b) a luat în considerare toate faptele relevante;

c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar;

d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege.

Conform **art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă**, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform **art. 121 din Codul de procedură civilă**, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar **art. 122 din Codul de procedură civilă** prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Admisibilitatea acțiunii de contencios administrativ.

1. Partea reclamantă contestă ordinul Ministrului Apărării ce vizează revocarea dreptului de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor, care întrunește elementele actului administrativ individual defavorabil în accepțiunea art. 11 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, susceptibil controlului judecătoresc în virtutea art. 206 alin. (1) lit. a) și art. 224

alin. (1) lit. a) din Codul administrativ. Or, actul administrativ individual contestat afectează drepturile și interesele legitime ale reclamantului.

2. Competența jurisdicțională materială și teritorială aparține Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani).

3. Dreptul subiectiv vătămat – prezumția de nevinovăție, dreptul de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor.

4. Partea reclamantă a formulat cerere prealabilă, iar Ministerul Apărării a răspuns prin decizia nr. 11/544 din 18 aprilie 2025.

5. Corelând data emiterii deciziei pe marginea cererii prealabile, cu momentul înaintării acțiunii în judecată, se atestă întrunirea termenului legal de valorificare a acțiunii.

6. Nu există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; nu există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; la aceeași sau la altă instanță de judecată nu se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept. La fel, acțiunea de contencios administrativ corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și a fost depusă de o persoană împuternicită.

În această ordine de idei, instanța de judecată constată cu certitudine că partea reclamantă a respectat rigorile de admisibilitate a prezentei acțiuni prevăzute la art. 207 din Codul administrativ.

Cadrul normativ general.

În acord cu **art. 16 din Codul administrativ**, dreptul discreţionar al autorităţii publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluţii posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziţie legală. Exercitarea dreptului discreţionar nu permite desfăşurarea unei activităţi administrative arbitrare.

Potrivit **art. 17 din Codul administrativ**, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Conform **art. 21 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente trebuie să acţioneze în conformitate cu legea şi alte acte normative. Exercitarea atribuţiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate. Autorităţile publice şi instanţele de judecată competente nu pot dispune limitarea exercitării drepturilor şi a libertăţilor persoanelor decât în cazurile şi în condiţiile expres stabilite de lege.

În consonanță **cu art. 22 din Codul administrativ**, autorităţile publice şi instanţele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul şi volumul cercetărilor şi nu sunt legate nici de expunerile participanţilor, nici de cererile lor de reclamare a probelor. Faptele deja cunoscute autorităţilor publice sau instanţelor de judecată competente, faptele general notorii şi faptele prezumate în virtutea prevederilor legale nu necesită a fi probate, până la proba contrarie.

În concordanță cu **art. 31 din Codul administrativ**, actele administrative individuale şi operaţiunile administrative scrise trebuie să fie motivate.

Potrivit **art. 32 din Codul administrativ**, procedura administrativă se structurează astfel încât participanţii să poată înţelege fiecare etapă a procedurii. Dacă este necesară contribuţia unui participant, acestuia i se comunică neîntîrziat, într-un limbaj clar şi uşor de înţeles, acţiunile care trebuie întreprinse. În condiţiile legii, autorităţile publice trebuie să asigure participarea neîngrădită la procedura administrativă a persoanelor interesate.

În conformitate cu **art. 38 din Codul administrativ**, înaintea fiecărei decizii judecătoreşti pe fond, participanţilor la proces li se oferă posibilitatea de a-şi expune punctul de vedere. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanţă de judecată independentă, imparţială şi instituită prin lege. În acest scop, instanţa de judecată este obligată să dispună toate măsurile permise de lege şi să asigure desfăşurarea cu celeritate a procesului.

În corespundere cu **art. 94 din Codul administrativ**, înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil pentru un participant sau înainte de respingerea unui act administrativ individual favorabil, participantul are dreptul să fie audiat în legătură cu faptele şi circumstanţele relevante pentru actul ce urmează a fi emis. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris.

Potrivit **art. 118 din Codul administrativ**, motivarea este operaţiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esenţiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreţionare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreţionar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii.

Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul;

b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreţionar, dacă este cazul;

c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigaţii, probe, audieri, opinii ale participanţilor contrare conţinutului final al actului etc.

Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual şi condiţionează legalitatea acestuia.

Motivarea nu este obligatorie în cazul în care:

a) autoritatea publică admite o petiţie în totalitate fără ca prin decizia de soluţionare a ei să fie afectate drepturile sau interesele legitime ale altor persoane;

b) acest lucru este prevăzut expres de lege; sau

c) autoritatea publică emite acte administrative individuale de acelaşi fel într-un număr mai mare sau automatizat şi, conform circumstanţelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare.

În acord cu **art. 120 din Codul administrativ**, un act administrativ individual emis sau confirmat în scris trebuie să cuprindă:

a) numele/denumirea autorităţii publice care a emis actul administrativ;

b) numele colaboratorului autorităţii publice care a emis actul administrativ;

c) numele destinatarului actului administrativ;

d) data la care a fost emis actul administrativ;

e) decizia luată (partea dispozitivă a actului administrativ);

f) motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ;

g) decizia cu privire la cheltuieli;

h) informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac;

i) semnătura colaboratorului autorităţii publice care a emis actul administrativ.

Prin derogare de la prevederile alin. (1) lit. b) şi i), în cazul unui act administrativ individual scris emis în mod automatizat, pot lipsi datele despre nume şi semnătură. Pentru indicarea conţinutului pot fi utilizate semne-cheie dacă, în baza explicaţiilor făcute în acest sens, persoana căreia îi este destinat actul administrativ sau care este afectată de acesta poate recunoaşte clar conţinutul actului administrativ.

Potrivit **art. 137 din Codul administrativ**, în exercitarea dreptului discreţionar atribuit, autorităţile publice trebuie să acţioneze cu bună-credinţă în limitele legal stabilite şi cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul.

Daca autoritatea publică poate decide discreţionar şi doar una din mai multe consecinţe juridice este legală, atunci dreptul discreţionar al autorităţii publice se reduce la alegerea consecinţei juridice/soluţiei legale.

Stările de fapt identice în esenţă se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv.

Dacă într-un caz autoritatea publică şi-a exercitat dreptul discreţionar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să îşi exercite dreptul discreţionar în acelaşi mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenţionează să îşi schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreţionar în cazuri similare.

Art. 146 din Codul administrativ, un act administrativ individual legal favorabil poate fi revocat în tot sau în parte cu efect pentru viitor, chiar şi după ce a devenit incontestabil, numai atunci cînd:

a) revocarea este admisă prin prevedere legală sau actul administrativ conţine rezerva revocării;

b) actul administrativ este legat de o obligare şi beneficiarul nu a îndeplinit-o sau nu a îndeplinit-o în termenul stabilit;

c) în baza faptelor survenite ulterior, autoritatea publică ar avea dreptul să nu emită actul şi fără revocarea lui s-ar periclita interesul public;

d) în baza unei prevederi legale modificate autoritatea publică ar avea dreptul să nu emită actul administrativ, beneficiarul încă nu a făcut uz de avantajul respectiv sau nu a primit încă nicio prestaţie în baza actului administrativ şi fără revocarea lui s-ar periclita interesul public;

e) revocarea este necesară prevenirii sau înlăturării dezavantajelor grave pentru bunăstarea comună.

Un act administrativ individual legal favorabil prin care se acordă o prestaţie bănească unică sau periodică ori o prestaţie materială pentru îndeplinirea unui anumit scop sau care reprezintă condiţia pentru aceasta poate fi revocat în tot sau în parte cu efect pentru viitor sau trecut, chiar şi după ce a devenit incontestabil, şi atunci cînd prestaţia nu se foloseşte deloc, nu se foloseşte imediat după acordare sau nu se foloseşte în scopul stabilit în actul administrativ.

Dacă autoritatea publică află despre fapte care justifică revocarea unui act administrativ conform alin.(1) sau (2) din prezentul articol, revocarea se admite doar în decursul unui an din momentul în care autoritatea publică competentă conform art.148 a aflat despre toate faptele necesare pentru o decizie de revocare. Această prevedere nu se aplică dacă beneficiarul a obţinut actul administrativ prin inducere dolosivă în eroare, ameninţare sau corupere.

Dacă un act administrativ individual legal favorabil este revocat conform alin.(1) lit.c), d) sau e) din prezentul articol, atunci, la cerere, autoritatea publică despăgubeşte persoanei afectate dezavantajul patrimonial cauzat ca urmare a încrederii în existenţa actului administrativ, în condiţiile în care, luînd în considerare interesul public, se cere protejarea încrederii. Beneficiarul nu poate invoca încrederea în cazurile stabilite la art.144 alin.(2). Prevederile art.144 alin.(5) se aplică corespunzător.

Prevederile alin. (1) lit.c), d) şi e) din prezentul articol nu se aplică dacă nu sînt întrunite condiţiile din art. 147.

În conformitate cu **art. 225 din Codul administrativ**, instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

Verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreţionar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) şi-a exercitat dreptul discreţionar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreţionar; d) şi-a exercitat dreptul discreţionar conform scopului acordat prin lege.

Cadrul normativ special.

Dispoziția **pct. 140 lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate**, eliberarea militarilor din serviciul militar prin contract se efectuează la expirarea contractului.

Pct. 1 din Anexa nr. 1, pct. 1-2 din Anexa nr. 3 și din decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1287 din 29 decembrie 2023 privind uniforma militară și însemnele distinctive ale efectivului Armatei Naționale, uniforma militară a efectivului Armatei Naționale este un

ansamblu unificat de îmbrăcăminte și încălțăminte militară, însemne distinctive şi alte accesorii destinate pentru purtare de către militarii Ministerului Apărării, Marelui Stat Major al Armatei Naţionale, autorităților administrative şi instituțiilor publice din subordinea Ministerului Apărării și ai unităților militare ale Armatei Naţionale

Uniforma militară se poartă în strictă conformitate cu regulile de purtare a acesteia. Militarii sunt obligaţi să cunoască regulile de purtare a uniformei militare, să dețină toate tipurile de uniformă militară în complet şi să le poarte regulamentar. Purtarea altor uniforme militare și obiecte de echipament sau executarea de modificări la acestea, decât cele aprobate, constituie o încălcare a ordinii şi disciplinei militare.

Raționamentele instanței de judecată.

Instanța de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. Din interpretarea art. 6 din Convenția europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și argumentelor invocate de către părți întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza *Albină c/România, Hotărâre din 28 aprilie 2005, § 33*).

Articolul 6 § 1 din Convenţia Europeană pentru Drepturile Omului, obligă instanţele să-şi motiveze deciziile, acesta nu poate fi interpretat ca impunând instanţelor să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument (a se vedea *Van de Hurk c. Olandei, 19 aprilie 1994, §§ 59 şi 61, Seria A nr. 288, şi Burg c. Franţei (dec.), nr. 34763/02, CEDO 2003-II*). Întinderea obligaţiei de a-şi motiva deciziile poate varia în conformitate cu natura deciziei şi trebuie determinată în lumina circumstanţelor cauzei (a se vedea *Ruiz Torija c. Spaniei şi Hiro Balani c. Spaniei, 9 decembrie 1994, Series A nr. 303-A şi 303-B, § 29 şi, respectiv, § 27; şi Helle c. Finlandei, 19 decembrie 1997, § 55, Rapoarte privind hotărîrile şi deciziile 1997-VIII*).

De altfel, instanţa de judecată nu poate exclude un argument sau o circumstanţă pretinsă de o parte care în opinia sa este determinantă şi confirmă poziţia sa, fără a o aprecia prin prisma temeiniciei, pertinenței litigiului în raport cu situaţia de fapt. Or, respectarea principiului egalităţii în faţa legii şi a justiţiei, precum şi dreptul părţilor de a fi auzite, reprezintă un aspect inerent respectării dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 § 1 al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi Libertăţilor Fundamentale.

În plus, principiul *jura novit curia*, aplicabil la judecarea litigiilor enunţă că judecătorul trebuie să aplice acel text de lege care corespunde situaţiei de fapt calificate juridic de către parte, în măsura în care situaţia de fapt respectivă este confirmată de probele administrate în cauză.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reiterează că efectul articolului 6 § 1 din Convenţie este, *inter alia*, de a plasa un „tribunal” sub o obligaţie de a efectua o examinare

adecvată a declarațiilor, argumentelor şi probelor, fără a prejudicia evaluarea acestora sau a faptului dacă ele sunt relevante pentru decizia sa.

Totodată instanța învederează jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum şi de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea şi redactarea sentințelor şi hotărârilor în diferite state (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61*).

Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60*). Or, conform regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, instanţa are obligaţia să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt identificate spre apreciere şi să nu să se limiteze doar la însușirea motivelor şi concluziilor date de participanții procesului.

Comisia Europeană în anul 2006 prin Compendiul de «cele mai bune practici» privind managementul timpului în cazul procedurilor judiciare (Strasbourg, 8 decembrie 2006, CEPEJ(2006)13) [6], a stabilit că, „Judecătorii joacă rolul unui "terţ imparţial" în procesul de soluţionare a unui conflict. Sunt singurii care pot stabili ritmul de rezolvare a litigiilor independent de interesele părţilor. Ei trebuie să aibă deci un rol pro-activ în managementul cauzelor pentru a garanta soluţionarea corectă şi la timp a cazului, în concordanţă cu durata cadru. Trebuie de asemenea să notăm că jurisprudenţa CEDO spune că „inactivitatea Instanţei", „inerţia judiciară în obţinerea de probe" şi „lipsa completă de activitate a autorităţii judiciare" au fost cauzele încălcării unei clauze de timp rezonabil (CEPEJ(2006)15: paragrafele 29, 30, 36)".

Noţiunea de "act administrativ" este definită atât în legislația autohtonă, cât şi în Rezoluţia (77) Cu privire la protecţia individului faţă de actele autorităţilor administrative, adoptată de Comitetul de Miniştri al Consiliului Europei la 28 septembrie 1997. În accepțiunea reglementărilor enunțate, actul administrativ este o manifestare juridică unilaterală de voință, cu caracter normativ sau individual, din partea unei autorităţi publice în vederea organizării executării sau executării în concret a legii, actul administrativ desemnează orice măsuri individuale sau decizii luate în cadrul exercitării autorităţii publice, susceptibile de a afecta direct drepturile, libertăţile sau interesele persoanelor fizice sau juridice şi care nu este un act îndeplinit în cadrul exercitării unei funcții judiciare.

În general, controlul judiciar asupra puterii executive este denumit sugestiv „contencios administrativ", prin care se înţelege activitatea de soluţionare de către instanţele de contencios administrativ, prevăzute de lege, a conflictelor în care, cel puţin, una dintre părţi este o autoritate a administraţiei publice, un funcţionar al acesteia sau un serviciu public administrativ, conflicte generate din acte administrative ilegale ori din refuzul soluţionării unei cereri referitoare la un drept recunoscut de lege.

Controlul judiciar exercitat asupra administraţiei publice dispune de câteva trăsături distincte: este exercitat de către instanţa judecătorească care este independentă sub aspect organizaţional şi funcţional faţă de subiectul controlat; prin intermediul controlului se exercită funcţia instanţei de judecată (justiţiei) în calitatea sa de putere independentă din sistemul frânelor şi contrabalanţelor, care constituie o garanţie a legalităţii şi a contracarării abuzurilor de putere din partea autorităţilor executive; se realizează în cadrul procesului judiciar reglementat de normele juridice procesuale; un cerc de subiecţi speciali ai acestor raporturi juridice; existenţa unui litigiu de drept public în calitate de temei al activităţii de control judiciar; controlul judiciar urmăreşte realizarea a două scopuri: pe de o parte, asigurarea protecţiei drepturilor şi intereselor legale ale persoanelor fizice şi juridice, adică a interesului particular, pe de altă parte, neadmiterea excesului de putere din partea executivului, adică a interesului public; activitatea instanţelor de control asupra autorităţilor administraţiei publice este limitată de următoarele condiţii: temei al exercitării acestuia serveşte doar depunerea unei cereri din partea persoanelor interesate, adică controlul judiciar este mijlocit sau pasiv; obiect al activităţii de control îl constituie doar respectarea de către subiect a cerinţelor legalităţii, dar nu şi ale oportunităţii; dispunerea de către instanţe de un set destul de îngust de mijloace şi metode de exercitare a controlului, care, de asemenea, sunt limitate de lege; lipsa posibilităţilor de executare de sine stătătoare coercitivă a deciziilor judiciare.

Potrivit ordinului Ministrului Apărării cu privire la efectiv din 08 septembrie 2016 (fila dosarului administrativ nr. 9), locotenent-colonelul Putină Nestor a fost eliberat din serviciul militar prin contract în temeiul pct. 140 lit. a) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate (la expirarea contractului), cu acordarea, în temeiul pct. 146 al aceluiași Regulament, a dreptului de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor.

Ulterior, Putină Nestor, a fost reîncadrat în serviciul militar prin contract în cadrul Armatei Naționale, începând cu data de 18 februarie 2020. La data de 16 septembrie 2022, Putină Nestor a fost transferat, pentru continuarea serviciului, din cadrul Brigăzii I Infanterie Motorizată ”Moldova” în Centrul militar teritorial Bălți, fiind numit în funcția de șef al secției recrutare–încorporare.

Prin ordinul Ministerului Apărării cu privire la efectiv din 27 iunie 2024, Putină Nestor a fost eliberat din serviciul militar prin contract în temeiul art. 35 alin. (3) lit. k) din Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarului și pct. 140 lit. k) din Regulamentul cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006.

Prin ordinul Ministerului Apărării nr. 296 din 27 martie 2025, pentru a curma purtarea neîntemeiată, frauduloasă, dolosivă și abuzivă a uniformei militare și a însemnelor distinctive, luând în considerare circumstanțele de fapt și de drept ale eliberării repetate din serviciul militar prin contract, precum și în temeiul art. 146 alin. (1) lit. c) și e) din Codul administrativ:

1. S-a revocat decizia referitor la acordarea colonelului în rezervă Putină Nestor a dreptului de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor, acordat prin ordinul Ministrului Apărării referitor la efectiv din 08 septembrie 2016.

2. Purtarea uniformei militare și a semnelor distinctive ale militarilor de persoana menționată în pct. 1, după notificarea prezentului ordin poate condiționa atragerea la răspundere contravențională.

În motivarea ordinului nr. 296 din 27 martie 2025, Ministerul Apărării a menționat că, *în contextul informației parvenite de la Procuratura municipiului Bălți nr. 1930 din 13 martie 2025, colonelul în rezervă Putină Nestor a fost pus sub învinuire în baza art. 326 alin. (1) din Codul penal – Traficul de influență, cu indicii de calificare: pretinderea, acceptarea și primirea, personal, de bani, pentru sine, de către o persoană care susține că are influență asupra unor persoane cu funcție de demnitate publică, pentru a-i face să îndeplinească acțiuni în exercitarea funcției sale, indiferent dacă asemenea acțiuni au fost sau nu săvârșite, și în baza art. 352[1] alin. (1) din Codul penal – Falsul în declarații, cu indicii de calificare: declarația necorespunzătoare adevărului, făcută unui organ competent în vederea producerii unor consecințe juridice, pentru sine, atunci când, potrivit legii, declarația servește pentru producerea acestor consecințe. În cadrul examinării cauzei penale, atât în fața organului de urmărire penală, cât și a instanței judecătorești, în conformitate cu scrisoarea de răspuns din partea Procuraturii municipiului Bălți nr. 3910 din 23 mai 2025, militarul nominalizat participă și se prezintă în uniformă militară cu semnele distinctive ale militarilor. Deținând funcție de conducere în cadrul organului administrativ-militar, a admis acțiuni coruptibile (delicte) care au cauzat prejudiciu material și moral structurii miliare. Prin ordinul din 23 iunie 2024 Putină Nestor a fost eliberat din serviciul militar prin contract ”la comiterea delictelor ce discreditează titlul de militar”. Rregulile și cazurile în care sunt purtate diferite tipuri de uniforme militare sunt stabilite în Anexa nr. 3 (Regulile de purtare a uniformei militare a efectivului Armatei Naționale) la decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1287/2023 privind uniforma militară și însemnele distinctive ale efectivului Armatei Naționale. Înfățișarea colonelului în rezervă Nestor Putină în ținută militară, în cadrul examinării cauzei penale, nefiind autorizată, urmează a fi privită drept o știrbire a imaginii instituției de apărare prin prisma utilizării elementelor de onoare militară de către subiectul potențialelor fapte criminale. Concomitent uzul reputației ofițerești și principiilor cultivate în cadrul Armatei Naționale (onoare, cinste, adevăr, integritate) nu poate influența obiectivitatea rezultatelor procesului penal și judecării cauzei.*

Putină Nestor a depus cerere prealabilă la Ministerul Apărării cu solicitarea de a fi anulat ca ilegal ordinul nr. 296 din 27 martie 2025 prin care s-a luat decizia de a revoca dreptul reclamantului de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor.

La 18 aprilie 2025 Ministerul Apărării a respins cererea prealabilă formulată de Putină Nestor.

Activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale şi normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum şi a operaţiunilor administrative

realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii şi se aplică nemijlocit legea.

Actul administrativ, ca formă juridică principală a activității organelor administrației publice, se caracterizează prin aceea că relevă o voință juridică unilaterală, este emis în realizarea puterii publice, este executoriu și revocabil.

Autoritățile publice sunt înzestrate cu un arsenal juridic vast în domeniul procedurilor administrative desfășurate, astfel pe lângă dreptul de a emite acte administrative individuale, acestea le pot desființa, din proprie inițiativă.

În sens larg, *revocarea/retragerea* se referă la desființarea efectelor juridice ale actului administrativ, prin manifestarea de voință a organului emitent sau a celui ierarhic superior, ca urmare a nelegalității sau chiar lipsei de oportunitate a acestuia. În sens restrâns, revocarea/retragerea se referă la retractarea sau retragerea actului administrativ de către organul emitent.

Legiuitorul a reglementat condițiile și limitele pentru revocarea/retragerea actului administrativ în scopul protejării principiului securității raporturilor juridice, care a determinat necesitatea adoptării unor prevederi care să nu permită retragerea actului la discreția autorității emitente, în contextul în care acesta a produs deja anumite efecte juridice în privința particularilor.

Trebuie admisă posibilitatea revocării/retragerii actului administrativ, indiferent de natura acestuia – act individual sau normativ – întrucât interesul public trebuie să primeze în activitatea desfășurată de autoritățile administrative, nefiind de acceptat ca un act emis cu încălcarea legii, *lato sensu*, să continue să existe în realitatea juridică. De aceea, legiuitorul a prevăzut posibilitatea retragerii sau revocării actului ilegal de către autoritatea administrativă, fie din proprie inițiativă, în anumite condiții, fie la cererea persoanei interesate, vătămate prin actul respectiv, procedura prealabilă fiind instituită de legiuitor tocmai pentru a permite autorității să reanalizeze actul și să îl revoce.

Revocarea/retragerea actului administrativ poate intra în conflict cu principiul stabilității circuitului juridic, crearea unor drepturi prin intermediul actului administrativ și transmiterea acestora determinând necesitatea protejării lor și limitarea posibilității de retragere a actului din realitatea juridică.

Cauzele de revocare/retragere pot fi anterioare, concomitente sau posterioare emiterii actelor administrative. Când cauzele sunt anterioare ori concomitente cu emiterea actului, revocarea are efecte *ex tunc*.

Recunoașterea revocării ca principiu în activitatea instituțiilor Uniunii Europene, care le obligă pe acestea să-și reanalizeze propriile acte, dar și în calitate de dimensiune a dreptului cetățeanului la o bună administrare, consacrat de art. 41 din Carta Drepturilor Fundamentale ale Uniunii Europene, care a dobândit identitate, astfel cum are orice act european, prin Tratatul de la Lisabona.

Codul ReNEUAL (Model Rules on EU Administrative Procedure) de procedură administrativă a Uniunii Europene, modelat după jurisprudența instanțelor europene, clarifică două noțiuni, respectiv rectificarea și retragerea unei decizii administrative.

Rectificarea reprezintă facultatea unei autorități publice de a elimina numai anumite aspecte ale unei decizii care a fost adoptată și notificată persoanei interesate.

Retragerea reprezintă facultatea unei autorități publice de a retrage în totalitate o decizie care a fost adoptată și notificată persoanei interesate.

În cadrul jurisprudenței CJUE se recunosc patru situații de acte administrative, față de care regimul retragerii sau al rectificării trebuie să fie diferit: (a) decizii legitime, (b) decizii nelegitime, (c) decizii favorabile (care pot fi, la rândul lor, legitime sau nelegitime), (d) decizii nefavorabile (care pot fi, la rândul lor, legitime sau nelegitime).

Principiile securității civile și cel al așteptărilor legitime sunt promovate prin jurisprudența instanțelor europene.

Codul ReNEUAL, la rândul său, recunoaște aceste principii denumite „principiul protecției așteptărilor legitime” și „principiul certitudinii legale”.

Securitatea juridică reprezintă posibilitatea recunoscută oricărui cetățean de a evolua într-un mediu juridic sigur, la adăpost de neclaritatea și schimbările inopinate care afectează normele juridice. Acest principiu înglobează și reprezintă expresia unor noțiuni precum dreptul la apărare, dreptul la un recurs, dar și dreptul la asigurarea efectelor actelor administrative individuale.

Se poate observa, de asemenea, însemnătatea care este recunoscută *principiului încrederii legitime* raportat la interesul administrației publice de a reveni asupra propriilor decizii, mai ales în situațiile în care actele administrative ce s-ar intenționa a fi revocate au conferit persoanelor drepturi subiective, iar acestea din urmă au o încredere legitimă asupra stabilității acestor drepturi.

Principiul încrederii legitime se fundamentează în mod esențial pe latura subiectivă a situațiilor juridice, factorii de natură psihologică fiind aceea care construiesc și dau efectivitate acestui principiu. Așa fiind, în identificarea încrederii legitime sunt analizate elemente precum:

(a) existența unei încrederi propriu-zise a reclamantului în coerența conduitei administrației, produsă de acte ori comportamente ale acesteia;

(b) legitimitatea sau rezonabilitatea încrederii reclamantului în diferitele acte sau măsuri ale administrației;

(c) lezarea încrederii să fie rezultatul unei schimbări subite, substanțiale și imprevizibile a conduitei anterioare a administrației;

(d) inexistența unui interes public prioritar față de interesul particularului.

Principiul securității juridice își găsește aplicație în contextul normelor cu efect ”retroactiv efectiv”, înțelegând în acest caz noțiunea de normă în sens larg.

Pe cale jurisprudențială s-a stabilit că (a) revocarea retroactivă a unui act legal care a conferit drepturi subiective sau alte avantaje este contrară principiilor generale de drept; (b) revocarea unui act nelegal cu efect retroactiv este permisă, cu condiția ca aceasta să fie dispusă într-un termen rezonabil de la data adoptării actului; (c) instituția de la care emană trebuie să țină

cont suficient de măsura în care destinatarul actului a putut să se încreadă în legalitatea acestuia; atunci când nelegalitatea actului este evidentă, nu se poate susține în mod rezonabil existența unei încrederi legitime în menținerea actului (d) dacă aceste condiții nu sunt respectate, atunci revocarea atentează la principiile securității juridice și al protecției încrederii legitime.

În segmentul dat, sunt elocvente concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului care a menționat că, obiectul și scopul art. 18 din Convenție îl constituie interzicerea abuzului de putere [*Merabishvili împotriva Georgiei* (MC), 2017, pct. 303 și 306; *Ilgar Mammadov împotriva Azerbaidjanului* (procedură privind neîndeplinirea obligațiilor) (MC), 2019, pct. 189]. În conformitate cu *Travaux préparatoires* [Lucrările pregătitoare] ale Convenției, aceasta prezintă o „aplicare a teoriei aplicării greșite a puterii" [CDH (75) 11, pag. 8].

Acesta protejează împotriva reprimării de către stat a drepturilor și libertăților enunțate în Convenție "prin măsuri minore care, deși sunt aplicate sub pretextul organizării exercitării acestor libertăți pe teritoriul său, sau al protejării literei legii, au efectul opus" (*ibidem*, pag. 3). Susținerile privind existența unor motive necorespunzătoare sau scopuri ascunse aflate la baza restrângerilor aplicate drepturilor enunțate în Convenție sunt formulate uneori și examinate în temeiul normelor materiale ale Convenției. Cu titlu exemplificativ cauzele, *Organizația Macedoneană Unită Ilinden – PIRIN și alții împotriva Bulgariei (nr. 2)*, *Jordan împotriva Regatului Unit*, *Bączkowski și alții împotriva Poloniei, Merabishvili împotriva Georgiei.*

Convenția a fost concepută să salvgardeze drepturi care sunt practice și efective, atunci când se corectează erori, autoritățile nu ar trebui să interfereze în mod disproporționat cu noile drepturi care au fost câștigate de către persoane, în baza acțiunii lor cu bună-credință. Așadar, statelor nu ar trebui să li se permită să profite de pe urma erorilor lor și acestea trebuie să suporte riscul producerii acestora *Maksymenko și Gerasymenko v. Ucraina*. Trebuie deosebită limitarea exercițiului unui drept de limitele acestuia. Limitarea este o măsură intruzivă, iar limitele stabilesc câmpul lui de aplicare.

Ordinul Ministerului Apărării nr. 296 din 27 martie 2025 trebuie să conțină oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc. Însăși legislatorul a statuat că, motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.

Revocarea utilizată de Ministerul Apărării se rezumă la următoarele aspecte: - în baza faptelor survenite ulterior, autoritatea publică ar avea dreptul să nu emită actul și fără revocarea lui s-ar periclita interesul public; - este necesară prevenirii sau înlăturării dezavantajelor grave pentru bunăstarea comună.

Bunăstarea comună trebuie demonstrată și argumentată, nu doar declarată. Bunăstarea comună reprezintă un concept determinabil și nu abstract, iar când se vehiculează cu asemenea teză atunci ea în mod obligatoriu trebuie probată.

Interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea

competenţelor autorităţilor publice, funcţionarea lor legală şi în bune condiţii. (art. 18 din Codul administrativ) Autoritatea are dreptul să revoce actul și nu obligația, mai mult, doar în cazul în care nerevocarea actului ar periclita interesul public.

Cauzarea de prejudiciu moral structurii militare nu poate fi reținută reieșind din construcția juridică a ultimei ce nu se poate prevala de cauzarea unui prejudiciu moral.

Contrar celor susținute de autoritatea publică pârâtă, operarea cu sintagme de genul ”acțiuni coruptibile”, ”subiectul potențialelor fapte criminale” este aptă să afecteze fundamental principiul prezumției de nevinovăție *(art. 21 din Constituția Republicii Moldova)*. În lumina Codului de procedură penală, inițierea, desfășurarea și finalizarea urmăririi penale face parte din arsenalul atribuțiilor organului de urmărire penală (ofițer de urmărire penală, procuror), iar soluționarea cauzelor penale intră în competența exclusivă a instanțelor judecătorești. Orice persoană (fizică sau juridică) se bucură de *principiul prezumției nevinovăției* și de examinarea faptelor ce i se incriminează, sub auspiciile unui proces echitabil în accepțiunea jurisprudenței CEDO pe făgașul art. 6 din Convenție, din moment ce nu există finalitate pe cauza penală abordată în prezent, expunerea unor afirmații poate prejudeca fondul cauzei penale și prejudicia urmărirea penală.

Instanța deduce că motivul determinant al emiterii ordinului contestat l-a constituit exclusiv situația procesual-penală a reclamantului, fapt ce contravine în mod direct principiului constituțional al prezumției de nevinovăție. Acest principiu impune ca orice persoană să fie considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre judecătorească, iar autoritățile publice sunt obligate să se abțină de la adoptarea unor măsuri care ar echivala, în mod indirect, cu o sancționare anticipată.

Revocarea sau retragerea *actelor creatoare de drepturi* adoptate sau emise legal este în principiu interzisă, aici găsindu-şi aplicabilitate regula drepturilor câştigate (drept câștigat de către Putină Nestor), necesară pentru asigurarea unei minime securităţi juridice; prin excepţie, revocarea/retragerea poate interveni la cererea beneficiarului, pentru a fi înlocuit actul cu o decizie mai favorabilă anterioară, şi numai în cazul în care nu se prejudiciază nici un terţ, sau atunci când legea o autorizează în mod expres.

Eventuala supoziție că organul emitent poate să-şi revoce actul administrativ şi după ce acesta a intrat în circuitul juridic dacă a fost obţinut prin mijloace frauduloase sau ca rezultat al unei erori, este neconformă principiilor de drept administrativ. Dacă s-ar acredita această idee ar însemna că, după ce actul administrativ a fost executat ori a intrat în sfera altor raporturi juridice, inclusiv în circuitul juridic, producând alte efecte juridice, organul administrativ emitent, fără nici un control jurisdicţional să-şi poate revoca actul, desfiinţând situaţiile juridice nou-create, ceea ce este inadmisibil, fiind contrar principiului stabilităţii raporturilor juridice şi ordinii de drept.

Dreptul câștigat de către Putină Nestor a fost ”expropriat” de către autoritatea pârâtă într-o manieră abuzivă, atât timp cât decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1287 din 29 decembrie 2023 privind uniforma militară și însemnele distinctive ale efectivului Armatei Naționale, stabilește exigențele care trebuie respectate nestingherit de orice militar, inclusiv

Putină Nestor. Deși Ministerul Apărării enunță că actul normativ nominalizat nu instituie prohibiție la capitolul prezenței fizice a militarului în fața organului de urmărire penală sau instanței de judecată în uniformă militară cu însemne distinctive, totuși recurge la revocarea dreptului de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor, fără a combate regula – ”ceea ce nu este interzis, este permis”.

Aserțiunile privind ”purtarea neîntemeiată, frauduloasă, dolosivă, abuzivă a uniformei militare și a însemnelor distinctive” nu rezistă criticii din moment ce nu s-a prezentat nici o probă în sensul vizat, precum și nici o normă juridică care ar condiționa din perspectivă spațială (locurile) purtarea uniformei militare. Prin definiție, instanțele de judecată sunt independente și imparțiale, iar apariția în uniformă militară a unui participant la proces nu poate anihila aceste calități, altminteri instanța ar putea impune conformarea vestimentară a participanților la proces și înlăturarea deficiențelor sesizate pe această dimensiune.

În condițiile cazului dedus judecății, dreptul de a purta uniforma militară și semnele distinctive militare nu poate fi revocat *in integrum* ci doar în măsura ce contravine regulilor de purtare materializate în cadrul normativ pertinent, în concret decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1287 din 29 decembrie 2023.

Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1287 din 29 decembrie 2023 privind uniforma militară și însemnele efectivului Armatei Naționale reprezintă actul normativ de referință în materia reglementării dreptului de purtare a uniformei militare și a semnelor distinctive. Examinarea atentă a dispozițiilor acestui decret relevă că legiuitorul nu a prevăzut în mod expres sau implicit interdicția purtării uniformei militare în incinta instanțelor de judecată, în situația în care acest drept a fost anterior conferit printr-un act administrativ valabil. În lipsa unei asemenea interdicții exprese, orice restrângere a dreptului de purtare a uniformei nu poate fi prezumată. Purtarea uniformei militare în fața instanței de judecată, în condițiile în care acest drept este recunoscut printr-un act administrativ în vigoare, nu poate fi calificată drept o încălcare disciplinară sau un comportament contrar normelor legale, atât timp cât legislația aplicabilă nu prevede o asemenea interdicție. O interpretare contrară ar conduce la aplicarea arbitrară a normelor și la încălcarea principiului securității raporturilor juridice, care impune previzibilitate și stabilitate în exercitarea drepturilor conferite de autoritățile publice.

Cu alte cuvinte, dreptul de a revoca actul administrativ individual este recunoscut, asigurat și garantat autorităților publice emitente însă doar în măsura în care revocarea are drept reper normele juridice incluse în acte normative în vigoare și nicidecum doleanțele subiective ale emitentului. Autoritatea publică nu poate crea norme primare de drept și nici nu poate deroga de la actele normative cu forță juridică superioară. Dacă revocarea corespunde voinței actului normativ (decret), această revocare este valabilă, *per a contrario*, revocarea nu este valabilă.

În ipoteza unei decizii nelegitime, dar benefice, se recunosc autorității următoarele opțiuni: (a) retragerea cu efect retroactiv (*ex tunc*); (b) retragerea cu efect prospectiv (*ex nunc*); (c) dreptul de nu retrage decizia.

În acest sens, au fost consacrate câteva criterii pe care autoritatea trebuie să le analizeze și care, în final, trebuie să traseze opțiunea autorității: (a) nivelul de evidență al nelegitimității; (b)

dacă decizia a fost, sau nu, provocată de beneficiar prin informații false sau incomplete; (c) măsura în care beneficiarul a efectuat investiții ireversibile, bazându-se pe decizia autorității; (d) revocarea prin acordul părților; (e) revocarea hotărârilor condiționale.

Instanța atrage atenția asupra faptului că, principiul bunei guvernanțe nu ar trebui, ca regulă generală, să împiedice autoritățile să corecteze erorile ocazionale, chiar și cele rezultate din propria neglijență. Cu toate acestea, necesitatea de a corecta o ”eroare” din trecut nu ar trebui să aducă atingere în mod disproporționat unui drept nou care a fost dobândit de o persoană care se bazează pe legitimitatea acțiunii de bună-credință a autorității publice *(Beinarovič și alții împotriva Lituaniei, pct. 140).*

Pe cale de consecință, instanța va anula ordinul nr. 296 din 27 martie 2025 ”Cu privire la revocarea dreptului de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor” și decizia nr. 11/544 din 18 aprilie 2025 emise de Ministerul Apărării, în partea ce contravin decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1287 din 29 decembrie 2023 privind uniforma militară și însemnele efectivului Armatei Naționale.

Prejudiciul moral.

În conformitate cu **art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, **anularea actului și repararea pagubei**. Astfel, odată cu anularea actului, instanța acordă concomitent și compensația pentru prejudiciul cauzat.

Afirmația părții pârâte potrivit căreia pretenția reclamantului privind repararea prejudiciului moral ar fi inadmisibilă în lipsa unei hotărâri judecătorești definitive de anulare a actului administrativ contestat nu poate fi reținută, întrucât o asemenea interpretare contravine în mod direct dispozițiilor art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, care consacră, fără echivoc, că persoanei vătămate într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei. Conjuncția ”și” este decisivă și definitorie în acest context, menită să consolidezeze opțiunea legislatorului în repararea prejudiciului cauzat, concomitent cu recunoașterea dreptului pretins și anularea actului.

Norma constituțională nu instituie o succesiune obligatorie sau o condiționare procedurală Or, interpretarea susținută de pârât, potrivit căreia dreptul la repararea prejudiciului ar putea fi exercitat doar ulterior rămânerii definitive a unei hotărâri de anulare a actului administrativ, transformă garanția constituțională într-un drept iluzoriu și lipsit de efect util. O asemenea abordare ar conduce la amânarea nejustificată a protecției dreptului persoanei vătămate și ar impune reclamantului parcurgerea unor proceduri succesive, excesiv de formaliste, incompatibile cu exigențele unui proces echitabil și cu dreptul la un remediu efectiv împotriva actelor ilegale ale autorităților publice. În acest context, dispozițiile art. 60 alin. (3) din Codul administrativ nu pot fi interpretate și aplicate izolat, în mod formalist, ci exclusiv prin prisma principiului supremației Constituției. Orice interpretare a Codului administrativ care conduce la restrângerea

sau condiționarea unui drept constituțional este inadmisibilă și lipsită de temei juridic. De asemenea, art. 36 alin. (2) din Codul administrativ obligă instanțele de judecată să aplice principiul supremației dreptului, cu luarea în considerare a jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului. Or, jurisprudența constantă a Curții Europene subliniază că existența unui remediu efectiv presupune posibilitatea reală și imediată de a obține atât constatarea încălcării, cât și reparația adecvată a prejudiciului suferit, fără a impune condiții procedurale suplimentare care ar face dreptul pur teoretic și iluzoriu.

Expresia de ”prejudiciu” aparţine vorbirii curente şi semnifică pagubă, daună, ştirbirea onoarei, a reputaţiei, a prestigiului cuiva. Etimologic, termenul de prejudiciu provine din latinescul ”prejudicium”. În materia dreptului civil, prin prejudiciu se înţelege rezultatul dăunător, de natură patrimonială sau nepatrimonială, al atingerilor aduse, prin fapte de orice fel, drepturilor persoanelor, valorilor pe care acestea le ocrotesc, rezultat care, în conformitate cu legea civilă, atrage obligaţia de reparare din partea persoanei responsabil. Constituie prejudiciu „distrugerea sau degradarea unui bun, vătămarea integrităţii corporale sau a sănătăţii unei persoane, lezarea onoarei, reputaţiei sau a calităţii de creator a unei persoane etc.”

Atât din definiţia legală, cât şi în dependenţă de alte criterii, deosebim mai multe feluri sau forme ale prejudiciului. Astfel, deosebim prejudiciul:

-în formă de cheltuieli, care pot fi foarte diverse. De exemplu: cheltuieli de judecată, cheltuielile de reparaţie a sănătăţii, a bunurilor, cheltuieli de transport etc;

-prejudiciul efectiv, constituie distrugerea totală sau parţială a unui bun patrimonial ocrotit de lege;

-prejudiciul patrimonial, adică dauna care poate fi apreciată în valoare bănească. Aprecierea în bani poate fi făcută reieşind din costul bunului distrus sau din venitul pe care l-ar fi obţinut proprietarul dacă bunul nu ar fi fost distrus. Când este prejudiciată sănătatea, valoarea acesteia este evaluată în mărimea salariului sau a venitului persoanei, în dependenţă de gradul de pierdere a capacităţii de muncă; prejudiciul nepatrimonial (moral);

-prejudiciul nepatrimonial se apreciază după gradul de suferinţe pe care le-a suportat persoana. Beneficiul ratat, poate fi şi în forma unui venit neobţinut, pe care l-ar fi obţinut persoana dacă nu i-ar fi fost lezate drepturile sau ar fi fost executate obligaţiile, după gradul de suferinţe pe care le-a suportat persoana.

Compensarea prejudiciului nepatrimonial (denumit şi daună morală), utilizarea în calitate de sinonime a noţiunilor ”daună” şi ”prejudiciu” poate fi justificată din consideraţii de simplificare a limbajului juridic, luând în considerare axioma potrivit căreia existenţa prejudiciului este întotdeauna condiţionată de existenţa daunei. Altfel spus, nu poate exista prejudiciu fără a exista o daună. Concluzia finală la care s-a ajuns în privinţa identităţii noţiunilor de ”daună” şi ”prejudiciu” rezidă în faptul că aceşti termeni, fiind apropiaţi, reprezintă totuşi un conţinut distinct. (a se vedea Hotărârea Plenului Curţii Supreme de Justiţie a Republicii Moldova nr. 9 din 09.10.2006 ”Cu privire la aplicarea de către instanţele de judecată a legislaţiei ce reglementează repararea prejudiciului moral”).

Aprecierea prejudiciului moral nu se rezumă la determinarea ”preţului” suferinţei fizice şi psihice care sunt inestimabile, ci înseamnă aprecierea multilaterală a tuturor consecinţelor negative ale prejudiciului şi a implicaţiei acestuia pe toate planurile vieţii sociale ale persoanei vătămate. Trebuie să se aprecieze ce a pierdut persoana vătămată pe plan fizic, psihic, social, profesional şi familial din ceea ce ar însemna o viaţă normală, liniştită şi fericită pentru aceasta în momentul respectiv, dar şi în viitor în societatea respectivă.

În corespundere cu art. 36 alin. (2) din Codul administrativ, instanţele de judecată competente aplică principiul supremaţiei dreptului cu luarea în considerare a jurisprudenţei Curţii Europene pentru Drepturile Omului.

Scopul satisfacţiei echitabile acordate de CtEDO este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare CEDO (Scozzari şi Giunta c. Italiei). Atunci când acordă satisfacţia echitabilă, CtEDO aplică regula restitutio in integrum.

Este sarcina reclamantului de a proba existenţa prejudiciului moral rezultat din încălcarea de către Stat a Convenţiei Europene şi a Protocoalelor acesteia. Jurisprudenţa Curţii Europene nu relevă o enumerare exhaustivă a modalităţilor de exprimare a prejudiciului moral. În pofida faptului că unele dintre acestea sunt menţionate mai frecvent în hotărârile Curţii, aceasta, în lumina caracterului evolutiv al Convenţiei, îşi rezervă expres dreptul de a completa lista în dependenţă de circumstanţele concrete ale fiecărei cauze examinate.

Esenţa răspunderii civile delictuale constă în existenţa unui prejudiciu, cauzat prin încălcarea drepturilor subiective sau a unor interese legitime ale unei persoane, condiţii obiective în lipsa cărora nu se poate stabili obligaţia de reparare ce se naşte în sarcina persoanei responsabile. Prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, piatra unghiulară a întregii construcţii juridice, fiind o condiţie esenţială şi necesară a acesteia, prejudiciul este nu numai condiţia răspunderii reparatorii, ci şi măsura ei, în sensul că ea se angajează doar în limita prejudiciului injust cauzat.

La acordarea satisfacţiei echitabile, scopul Curţii Europene a Drepturilor Omului (în continuare – Curtea Europeană; CEDO) nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu şi preventiv. Finalitatea constatării şi determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacţii echitabile menite să atenueze suferinţele victimei. În acest sens, Curtea Europeană nu urmăreşte pedepsirea statului în culpă pentru încălcările Convenţiei Europene a Drepturilor Omului (în continuare – Convenţia Europeană) şi a Protocoalelor acesteia, ci încearcă, în primul rând, să repună victima pe poziţia în care aceasta se afla anterior săvârşirii încălcării. Mai mult ca atât, concluziile şi indicaţiile expuse în hotărârile Curţii urmăresc prevenirea unor încălcări similare pe viitor.

Convenţia Europeană a Drepturilor Omului nu scoate în evidenţă deosebirile terminologice dintre daună şi prejudiciu. Noţiunea folosită în hotărârile Curţii este ”damage”, în versiunea engleză, cu sensul de prejudiciu şi; ”dommage” în versiunea franceză, cu sensul de daună. Ambele reflectă aceeaşi noţiune, fapt scos în evidenţă şi prin utilizarea în versiunea oficială a traducerilor hotărârilor CEDO în limba română a termenului de „prejudiciu”. spre exemplu, în

cazul încălcării art. 8 din Convenţie, dauna poate consta în atingerea adusă vieţii private, în timp ce prejudiciul poate fi constituit din suferinţele psihice pe care le suportă victima încălcării.

Cele mai frecvent menţionate modalităţi de exprimare a prejudiciului moral, după cum rezultă din jurisprudenţa CEDO, sunt:

– durerea, suferinţa şi rănirile fizice şi psihice;
– sentimentul de anxietate, stres şi nelinişte;
– sentimentul de neputinţă;
– sentimentul de frustrare, nedreptate şi umilinţă;
– starea de frică şi incertitudine de lungă durată;
– perturbarea vieţii;
– diminuarea reputaţiei;
– pierderea de oportunitate

Sentimentul de anxietate, stres, nelinişte, perturbare a vieţii şi neputinţă se constată atunci când victima, aflându-se într-o stare permanentă de frică, disconfort şi retrăire, nu poate savura modul obişnuit de trai, simţindu-se, totodată, şi incapabilă de a se bucura în modul cuvenit de garanţiile prescrise de lege.

Sentimentul de frustrare, nedreptate şi umilinţă reprezintă o stare de dezamăgire şi neîncredere în raport cu valorile faţă de care este ataşată victima, inclusiv modurile de protecţie a acestora. Astfel, în cauza McFarlane v. Irlanda, CEDO a acordat o satisfacţie echitabilă în valoare de 5.500 euro pentru prejudiciul cauzat prin inacţiunea şi pasivitatea autorităţilor de stat.

Starea de frică şi incertitudine de lungă durată persistă, atunci când victima nu se poate bucura de siguranţă şi nu poate conta pe aşteptările pe care ar fi fost îndreptăţită să conteze în situaţia în care încălcarea nu ar fi survenit. În acest sens, în cauza Kakamoukas şi alţii v. Grecia14, Curtea a acordat fiecărui reclamant câte 4000 euro pentru prejudiciul moral suferit, menţionând că „Cu cât mai mult sunt puse la mijloc interesele reclamantului în proces, cu atât mai mare este sentimentul de incertitudine şi disconfort suferit de către acesta”.

Diminuarea reputaţiei are loc atunci când părerea publică faţă de meritele victimei este considerabil redusă, diminuată.

Pierderea de oportunitate survine atunci când victima nu poate obţine un beneficiu ca urmare a încălcării, beneficiu care cu siguranţă ar fi fost obţinut în cazul în care încălcarea nu survenea.

Jurisprudenţa CEDO cunoaşte două moduri de reparare a prejudiciului moral: reparaţia în echivalent bănesc sau recunoaşterea încălcării ca satisfacţie echitabilă în sine.

Recunoaşterea încălcării se consideră a constitui o satisfacţie echitabilă în situaţia în care aceasta este suficientă pentru a aplana suferinţele morale ale victimei. Doar în cazul în care Curtea constată că încălcarea este atât de gravă, încât printr-o simplă recunoaştere situaţia morală a victimei nu se va revendica, aceasta oferă o reparaţie echitabilă în formă bănească.

Compensația acordată pentru prejudiciul moral cauzat nu trebuie deturnat de la scopul său legal, mai mult, această compensație nu trebuie să fie nici diminuată neîntemeiat și nici una exagerată, de altfel, limitele de demarcare sunt foarte sensibile. Deși evaluarea daunelor morale

de către reclamant este subiectivă, criteriile care stau la baza cuantumului despăgubirilor trebuie să fie și obiective.

În lipsa unor probe concrete privind consecințele nepatrimoniale produse asupra persoanei reclamantului, acordarea unei sume de bani cu titlu de prejudiciu moral ar avea un caracter prezumtiv și ar depăși scopul reparator. Repararea prejudiciului moral nu este exclusiv de natură pecuniară, iar recunoașterea oficială a încălcării dreptului poate constitui, în anumite situații, o formă suficientă și adecvată de reparație.

Instanța atestă că partea reclamantă nu a prezentat nici o probă și argumentare plauzibilă și consistentă în susținerea cerinței de reparare a prejudiciului moral, prin urmare va fi respinsă ca neîntemeiată, iar dincolo de orice dubiu rezonabil, instanța consideră că, constatarea încălcării drepturilor și anularea parțială a actului criticat de către reclamant, constituie prin sine o satisfacție echitabilă. Simpla ilegalitate a actului nu atrage automat dreptul la despăgubiri morale în formă pecuniară. Nu a fost demonstrat un prejudiciu moral de o gravitate care să impună acordarea unei compensații bănești distincte, iar gradul de vinovăție al autorității publice, deși relevă o aplicare eronată a normelor legale, nu justifică, angajarea răspunderii patrimoniale sub forma daunelor morale. Această formă de satisfacție este aptă să înlăture consecințele morale negative pretinse și să ofere reclamantului o satisfacție echitabilă

Cheltuielile de judecată.

În conformitate cu **art. 82 din Codul de procedură civilă**, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat și din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu **art. 94 alin. (1) din Codul de procedură civilă**, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Potrivit **art. 96 alin. (1), (1^1) din Codul de procedură civilă**, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Pe parcursul examinării cauzei deferite judecății, Putină Nestor a fost reprezentat în instanța de judecată de către avocatul Panaghiu Alexanru iar pentru serviciile de asistență juridică prestate a achitat suma de 10 000 lei (zece mii lei), fapt confirmat prin bonul de plată seria DO nr. 494768 din 17 aprilie 2024.

Raportând normele procedurale citate supra la circumstanțele speței și având în vedere soluția pronunțată pe caz, instanța consideră oportun de a obliga Ministerul Apărării să achite în beneficiul lui Putină Nestor, suma de 3 000 lei (trei mii lei) cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, care în opinia instanței de judecată reprezintă un cuantum real, necesar și rezonabil, excedentul neîncasat fiind neîntemeiat.

Astfel, având în vedere criteriile de apreciere a cheltuielilor pentru asistență juridică desprinse din jurisprudența CEDO, instanța de judecată califică cheltuielile de asistență juridică încasate, ca **reale** *(confirmate prin bonul de plată, însă fără un raport detaliat al acțiunilor desfășurate de avocat pe dosar)*, **necesare** *(acțiunile întreprinse de avocat pe caz, nelăsând umbră de îndoială în privința utilității acestora)* și **rezonabile** *(nefiind excesive, ba chiar comparabile cu cele fixate prin acte normative pentru asistență juridică garantată de stat)*.

Totodată, la determinarea cuantumului cheltuielilor pentru asistență juridică, au fost luate în calcul și Recomandările privind cuantumul onorariilor și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobate prin decizia Consiliului Uniunii Avocaților din 30 martie 2012.

În conformitate cu prevederile art. 224-225 din Codul administrativ al Republicii Moldova, instanța de judecată,

h o t ă r ă ș t e:

Se admite parțial acțiunea deferită judecății.

Se anulează ordinul nr. 296 din 27 martie 2025 ”Cu privire la revocarea dreptului de a purta uniforma militară și semnele distinctive ale militarilor” și decizia nr. 11/544 din 18 aprilie 2025 emise de Ministerul Apărării al Republicii Moldova, în partea ce contravin decretului Președintelui Republicii Moldova nr. 1287 din 29 decembrie 2023 privind uniforma militară și însemnele efectivului Armatei Naționale.

Se încasează din contul Ministerului Apărării al Republicii Moldova în beneficiul lui Putină Nestor cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 000 lei, excedentul neîncasat se respinge ca neîntemeiat.

Constatarea încălcării dreptului și anularea actului administrativ individual constituie prin sine satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat reclamantului Putină Nestor.

Hotărârea susceptibilă de atac cu apel la Curtea de Apel Centru, în termen de 30 zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii judecătorești, prin intermediul instanței emitente.

Președintele ședinței
Judecătorul **Gandrabur Marcel**